



Pedagogar

Barbara Holm

Redaktørur á Vikuskiftis Sosialinum



Námsfrøðingar fyri vanvirðing?

*Herfyri frættist frá hagstovuni,
at lønarmunurin millum kynini
framvegis er stórus*

Kvinnurnar forvinna ikki eins stórar upphæddir sum menninir, og hóast vit í ár hátíðarhalda 100 ára dagin fyri, at kvinnur finga valrætt í Føroyum, so hava vit framvegis ikki javnstøðu, tá ið umrøður lønarseðlarnar.

Eitt øki, sum er eitt paradoks í tí føroyska samfelagnum, er økið, sum námsfrøðingarnir umsita. Tey ansa eftir okkara børnum, og um vit eru heilt erlig, so eru tey ivaleyst eisini tey, sum í stóran mun uppala okkara børn.

Men hóast ábyrgdarfullu uppgávuna, eru korini hjá hesum hornasteini í samfelagnum alt annað enn góð.

Meðan byrjunarlønin hjá námsfrøðingum ikki er munandi lægri enn hjá øðrum fakkbólkum, so er størsti trupulleikin, at niðursetta tíðin og arbeiðstreytirnar merkja, at námsfrøðingar eru verri stillaði enn onnur. Til dømis er einki sum eitur fyrireikingartíð hjá námsfrøðingum, meðan tað er ein stórus partur av starvinum sum lærari. Eitt starv, sum krevur eins drúgva útbúgving sum tað, at starvast sum námsfrøðing. Og júst hetta er eitt trupulleiki, heldur Hildur Patursson fyri í temasiðunum hesaferð. Hon vísir á, at uppgávan hjá námsfrøðingum ikki einans er at ansa eftir okkara børnum, meðan vit eru upptikin. Nei, uppgávan er í størstan mun at menna okkara yngstu borgarar.

Og kanska er tað júst har hundurin er grivin. Okkara hugburður til námsfrøðingar er bygt á mýtur og vantandi virðing fyri hesum kvinnu-domineraða faki. Tað heldur í øllum førum Ingilín Berg, námsfrøðingur. Hon vísir á, at mýtan um, at námsfrøðingar vilja arbeiða niðursetta tíð, stavar frá einari farnari tíð, tá ið kvinnur vildu vera meira heima við sínum børnum. Í dag er stóðan ein onnur, men kortini er hugsunarhátturin ikki broyttur. Í temasiðunum hesaferð kanst tú millum annað lesa um hugsanina hjá Ingilín Berg. Hon heldur tað vera út av lagið vánaligt, at námsfrøðingar ikki fáa høvi at starvast fulla tíð.

Samstundis er ein avleiðing av vánaligu viðurskiftunum hjá námsfrøðingum, at útskiptingin er stór, og tað hevur beinleiðis ávirkan á børnini. – Tú kanst bara ímynda tær, hvussu tað er at vera barn á einum stovni, har námsfrøðingarnir kanska ikki eru teir somu sum í gjár. Tað er ikki ein drey mastøða, tí hesin trupulleikin gongur útyvir børnini, sigur Ingilín Berg.

Í hesum døgum hátíðarhalda vit 100 ára dagin fyri okkara valrætti, og altjóða kvinnudagurin nærkast í hvørjum. Er tíðin ikki búgvin til, at vit viðurkenna, at stóðan hjá hesum fakkbólk, sum í stóran mun telur kvinnur, ikki er nøktandi?

HEVUR PEDAGOG- FELAGIÐ GJØRT SÍTT ARBEIÐIÐ TIL LÍTAR?

*– Ja, heldur, formaður í Pedagogfelagnum.
Tað er ikki nokk við fakfelagsstríði, tað krevur
politiska vælvild at broyta lønarlagið*

TJÓÐHILD PATURSSON

Pedagogfelagið hevur sitið hinumegin samráðingar-borðið, tá ið sáttmálar og lønartalvur fyri námsfrøðingar eru gjørdar við Fíggjarmálaráðið og Kommunala Arbeiðsgevarafelagið. Men formaðurin í Pedagogfelagnum, Jógvan Philbrow, metir ikki, at pedagogfelagið eigur ábyrgdina av lágu lønunum. Í øllum førum ikki alla ábyrgdina.

– Orsøkin til lágu løninarnar er søgulig. At arbeiða við børnum var minni virt fyrr. Trupuleikin er ikki serføroyskur, um allan heimin hevur man virt hetta arbeiðið lágt. Tá ið Pedagogfelagið bleiv sett á stovn, arvaðu vit lønartalvur úr tveimum donskum fakfeløgum og hava arbeitt við tí sum grundarlag. Og tá ið man byrjar við eini søguliga lægri løn, so er trupult at bróta mynstið. Tað krevur politiska vælvild.

Námsfrøðingaútbúgvingin, í tí haminum vit kenna hana í dag, er ógvuliga nýggj. Tað eru fá ár síðani, at námsfrøðingaútbúgvingin bleiv skipað til bachelor útbúgving. Hóast námsfrøðingaútbúgvingin í Føroyum leingi hevur verið í sama formi, vóru útlendsku útbúgvingarnar fyrr minni regluligar.

– Pedagogútbúgvingin var øðrvísi fyrr. Útbúgvingarnar vóru sera ymiskar, summar stuttar og aðrar longri. Summar av útbúgvingunum vóru minni enn tvey ár. Hetta er broytt nú, men lønarlagið er ikki broytt tilsvarandi.

Tey í hava fáa meira

Jógvan Philbrow sigur, at ein av orsøkunum til, at ójavnvág



**Tað er ein sam-
felagsgongd í
lótuni, at fólk
vilja arbeiða
minni. Tey vilja
ikki brúka alla
sína tíð uppá
arbeiðið, men
heldur hava
meira frítíð og
tíð til familju og
ítriv«**

Jógvan Philbrow

í lønarlagnum heldur fram, er sjálvur máttin hitt almenna gevur lønarhækkarnir. Tað er innbygt í sjálva skipanina. Máttin man gevur lønarhækkarnir, er blivin so, at man samráðist um eina ávísa %-hækkun av lønini. Men 2 % av eini lágari løn er nógv minni í krónum og oyrum, enn 2 % av eini høgari løn. Hetta heldur Jógvan Philbrow er við til at víðka um gjónna millum tey sum fáa lítið, og tey sum fáa nógv, og at hetta er við til at fastlæsa lágu lønarbólkarnar í síni støðu.

– Ja, hetta ger, at tey, sum longu hava nógv, fáa meira burturúr lønarhækkanini. Hvørjaferð.

**Kommunurnar forðing
fyri at arbeiða fulla tíð**

Men lønarlagið er bert onnur av orsøkunum til lágu løninarnar hjá námsfrøðingum; hin orsøkin er, at tað kann vera trupult at sleppa at arbeiða fulla tíð.

– Tað er ein trupuleiki, at námsfrøðingar, sum vilja arbeiða fulla tíð, ikki fáa møguleikan, tí at nógvar av starvslýsingunum eftir námsfrøðingum søkja eftir fólki hálva tíð ella 30 tímar um vikuna.

Tað eru serliga kommunurnar, sum søkja eftir fólki til niðursetta tíð. Hetta tí, at dagstovnarnir royna fáa puslispælið við tímatalinum at ganga upp.

– Vit hava verið í dialog við kommunurnar, og tey eru samd við okkum í, at hetta eigur at verða skipa øðrvísi. Men enn lýsa kommunurnar ofta eftir fólki at arbeiða niðursetta tíð. Trupuleikin er sjálv skipanin.

Størvini á dagstovnaøkinum verða pettað sundur. Um ein námsfrøðingur ið arbeiður 30 tímar fer út starvi, so søkja tey eftir einum